

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ZBERKI na lata 2009 – 2020

Gmina Dominowo

Urząd Gminy w Dominowie

63-012 Dominowo, ul. Centralna 7
województwo: wielkopolskie, powiat: średzki
tel. +48.612859213, fax +48.616231533
e-mail: urząd@dominowo.pl, <http://www.dominowo.pl>
NIP: 786-14-71-555, Regon: 000533127

Styczeń 2009

Szczęściem jednego człowieka jest drugi człowiek

J.P Sartre

SPIS TREŚCI

	SPIS TREŚCI	Str.
	WSTĘP	5
1.	OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ZBERKI	7
2.	CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI ZBERKI	8
2.1	Położenie	8
2.2	Historia regionu	10
2.3	Określenie przestrzennej struktury miejscowości	13
2.3.1	Dominanty przestrzenne	13
2.3.2	Otwarte przestrzenie wspólne	13
2.3.3	Elementy charakterystyczne dla miejscowości	13
3.	INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI ZBERKI	14
3.1	Warunki klimatyczne	14
3.2	Obszar. Ludność.	15
3.3	Gleby	16
3.4	Warunki hydrologiczne	19
3.5	Wody podziemne	20
3.6	Świat roślinny i zwierzęcy	21
3.7	Zaplecze turystyczne	21
3.8	Dziedzictwo kulturowe	23
1	Zabytki	23
2	Zabytki archeologiczne	25
3	Infrastruktura uzupełniająca	25
3.9	Gospodarka	26
3.9.1	Bezrobocie w gminie	26
3.9.2	Rolnictwo i leśnictwo na terenie Gminy Dominowo	29
3.9.3	Przedsiębiorstwa na terenie Gminy Dominowo	30
3.10	Infrastruktura techniczna	31
3.10.1	Wodociągi i zaopatrzenie w wodę w sołectwie	31
3.10.2.	Kanalizacja i gospodarka ściekowa w sołectwie	31
3.10.3	Elektroenergetyka	32
3.10.4	Gazownictwo	32
3.10.5	Gospodarka odpadami stałymi	32
3.10.6	Telefonizacja w sołectwie	35
3.10.7	Drogownictwo i komunikacja w wsi	35
3.10.8	Sytuacja mieszkaniowa w wsi	35
3.11	Infrastruktura społeczna	36
3.11.1	Oświata i wychowanie	36
3.11.2	Kultura, sport	37
3.11.3	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	39

3.11.4	Bezpieczeństwo publiczne	39
3.11.5	Ochrona przeciwpożarowa	40
4	OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI ZBERKI	41
4.1	Wizja	45
5	OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I RZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE 11 LAT	47
5.1	Specyfikacja celów rozwojowych	47
	Cel strategiczny 1. Odnowa wsi i zachowanie dziedzictwa narodowego	47
	Cel strategiczny 2. Rozwój infrastruktury technicznej	48
	Cel strategiczny 3. Rozwój gospodarczy	48
5.2	Opis projektów uwzględniających finansowanie w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich EFRROW	51
5.2.1	Planowane projekty w ramach Celu strategicznego 1	51
5.2.2	Uzasadnienie zadania nr 1	51
5.2.3	Zakres zadania nr 1	52
5.2.4	Szacunkowy kosztorys zadania nr 1	52
5.2.5	Harmonogram zadania nr 1	52
5.3	Opis projektów uwzględniających finansowe wsparcie w ramach Strategii Województwa Wielkopolskiego	54
5.3.1	Planowany projekt w ramach Celu strategicznego 1	54
5.3.2	Uzasadnienie zadania nr 4	54
5.3.3	Zakres zadania nr 4	55
5.3.4	Szacunkowy kosztorys działania nr 4	55
5.3.5	Harmonogram zadania nr.4	56
6	Zgodność Planu Odnowy Miejscowości z Strategią Gminy oraz Planem Rozwoju Lokalnego	57
7	Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości	55
7.1	Instytucja zarządzająca Planem	58
7.2	Instytucja wdrażająca Plan	58
8	Monitorowanie, aktualizacja i komunikacja społeczna	60
8.1	System monitorowania Planu	60
8.2	Sposoby oceny i aktualizacji	60
8.3	Public Relations Planu Odnowy Miejscowości	60
9	Spis tabel	61
10	Spis rysunków	61

WSTĘP

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem, mogącym stanowić załącznik do wniosków o przyznanie pomocy finansowej w celu wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, a także możliwości uzyskania dofinansowania w Wielkopolskim Regionalnym Programie Operacyjnym. Plan może również stanowić załącznik do wniosków o przyznanie pomocy w innych, dostępnych programach krajowych i europejskich służących rozwojowi wsi w dalszej perspektywie czasowej.

Realizacja powyższego działania ma na celu:

1. podniesienie standardu życia i pracy na wsi
2. zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych
3. rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowanie dziedzictwa kulturowego.
4. promowanie terenów wiejskich

Wspierane będą projekty w zakresie :

- 1) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:
 - a) pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
 - b) służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury,
- 2) kształtowania obszaru przestrzeni publicznej;
- 3) budowy remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych;
- 4) odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci;
- 6) kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Niniejszy plan spełnia wymogi Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W ramach Planu opisane są zasoby miejscowości, wspólnie wypracowane przez mieszkańców na forum zebrań wiejskich -wizja rozwoju wsi, cele

strategiczne i priorytety rozwoju. W ramach zestawu projektów strategicznych są te, dla realizacji których, Gmina będzie starać się o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007 – 2013 i Programu „Wielkopolska Odnowa Wsi”. Działania są opisane oraz zawierają szacunkowy kosztorys i harmonogram wykonania.

Niniejszy Plan wskazuje także zgodność proponowanych celów ze Strategią rozwoju Gminy Dominowo.

Plan Odnowy Miejscowości Zberki został opracowany przez zespół w składzie:

- Sołtys Sołectwa – Halina Dziwińska***
- Członek Rady Sołeckiej – Arkadiusz Kopeć***
- Członek Rady Sołeckiej – Krzysztof Mańczak***
- Członek Rady Sołeckiej – Leszek Skoczkowski***
- Członek Rady Sołeckiej – Grzegorz Dziwiński***

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

Plan Odnowy Miejscowości opracowany został dla wsi Zberki, administracyjnie przynależącego do Gminy Dominowo w powiecie średzkim, w województwie wielkopolskim.

Plan przygotowano w związku z możliwością ubiegania się Gminy o środki w celu wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z udziałem Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 i przyjętego uchwałą Zebrania Wiejskiego w dniu 09.02.2009r. W maju 2011r. dokonano aktualizacji Planu, przyjętego uchwałą Zebrania Wiejskiego 27.05.2011r., uwzględniającego możliwość pozyskiwania wsparcia finansowego z Programu „Wielkopolska Odnowa Wsi”. Mając na uwadze planowany okres dofinansowania obszarów wiejskich na lata 2015-2020 założono, iż niniejszy Plan może stanowić ewentualny załącznik także w późniejszych działaniach.

CHARAKTERYSTYKA GMINY I MIEJSCOWOŚCI ZBERKI

2.1 Położenie

Dominowo

Miejscowość należy do Gminy Dominowo, która jest jedną z pięciu gmin powiatu średzkiego i leży w jego północno – wschodniej części. W bezpośrednim sąsiedztwie gminy Dominowo leżą:

Środa Wlkp. z powiatu średzkiego,

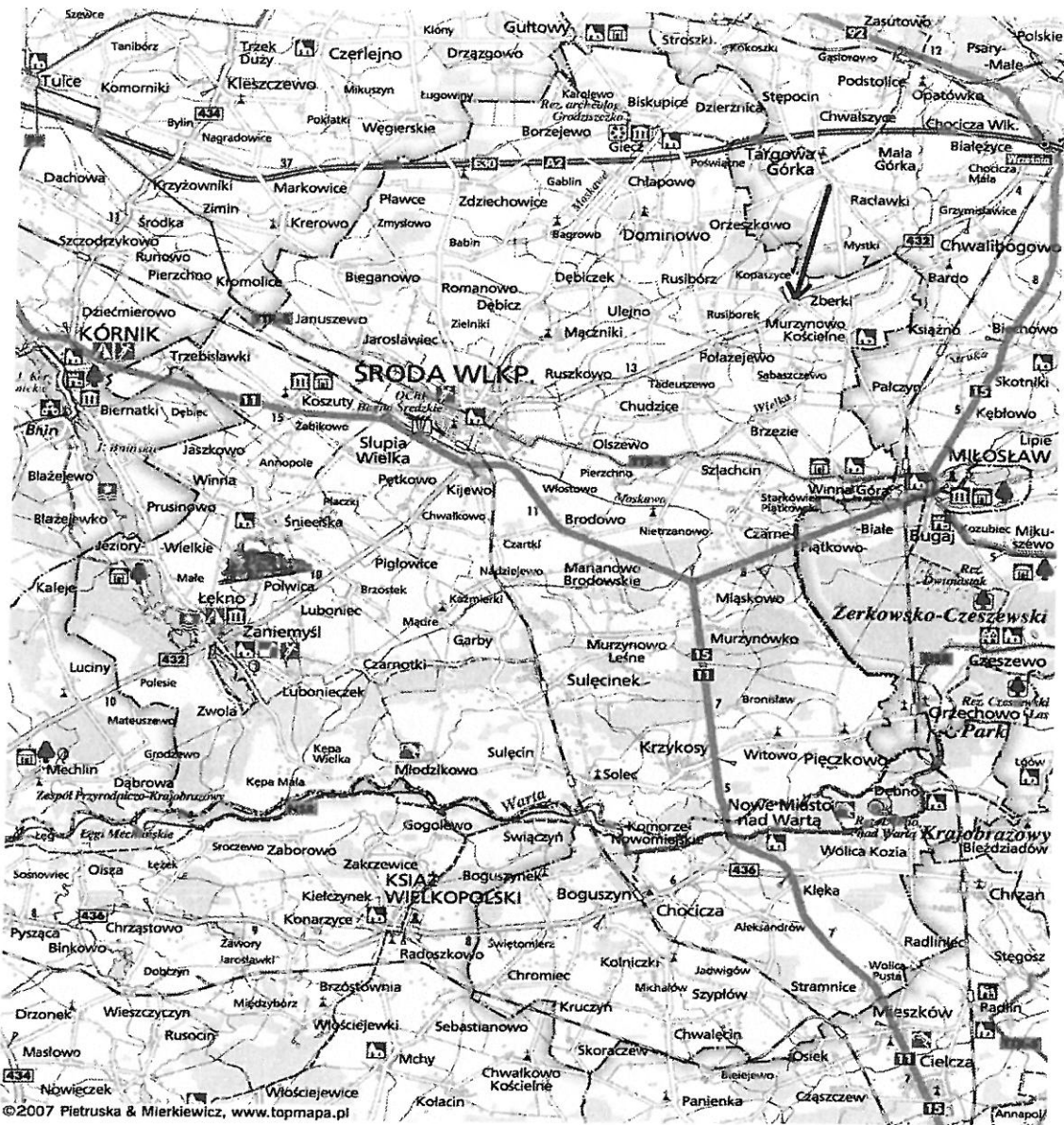
Kostrzyn z powiatu poznańskiego,

Nekla, Września i Miłosław z powiatu wrzesińskiego.

Położenie Gminy przedstawia rysunek 1.

Położenie wsi Zberki przedstawia rysunek 2

Źródło; opracowanie własne

2.2 Historia regionu.

Dominowo

- 1402 r. – pierwsza wzmianka o powstaniu Dominowa,
- 1448 r. – biskup poznański uposażył Kolegiatę poznańską w dziesięciny otrzymywane z Dominowa,
- 1505 r. – Dominowo wraz z Chłapowem i Szrapkami staje się własnością rodu Chłapowskich,
- 1638 r. – Dominowo wchodzi w skład parafii Gieckiej,
- 1791 r. – Dominowo administracyjnie wchodzi w skład powiatu średzkiego,
- 1823 r. – wydzielenie części gruntów z majątku Dominowo i pobudowanie przez ówczesnego właściciela 7 zagród dla byłych chłopów pańszczyźnianych, powstaje Marianowo,
- 1833 r. – reforma administracyjna władz pruskich przydziela Dominowo do obwodu wójtostwa w Targowej Górze,
- 1836 r. – Dominowo zostaje przydzielone do okręgu komisarycznego Nekli,
- 1846 r. – właścicielem Dominowa zostaje Franciszek Radomski,
- 1872 r. – Dominowo wraz ze Szrapkami i Michałowem przechodzi w ręce Stanisława hr. Konińskiego,
- 1891 r. – ostatni polski właściciel sprzedaje Dominowo niemieckiej komisji kolonizacyjnej,
- 1902 r. – z Nekli zostaje przeniesiona siedziba Komisariatu do Dominowa,
- 1908 r. – obok polskiej nazwy Dominowo funkcjonuje też zniemczona nazwa wsi Herrenhofen,
- 1928 r. – powołano ponownie wójtostwa, z byłego Komisariatu Dominowo wyłonione zostają dwa wójtostwa: Dominowo i Nekla,
- 1935 r. – gmina Dominowo ponownie wchodzi w skład powiatu średzkiego, jako jedna z pięciu gmin zbiorczych
- 1940 r. – Dominowo staje się jedną z placówek konspiracyjnych, wchodzących w skład Średzkiego Inspektoratu Rejonowego Armii Krajowej,
- 1945 r. – do Dominowa wkraczają pierwsze patrole Armii Czerwonej,

1949 r. – wieś Dominowo zostaje całkowicie zelektryfikowana,

1955 r. – Dominowo staje się siedzibą gromady, w jej skład wchodzi 9 miejscowości,

1965 r. – w Dominowie powstają: Państwowy Ośrodek Maszynowy i Międzykółkowa Baza Maszynowa,

1972 r. – rozbudowa Szkoły Podstawowej w Dominowie,

1973 r. – Dominowo po kolejnej reformie administracyjnej staje się ponownie siedzibą gminy, wieś zostaje całkowicie zwodociągowana,

1975 r. – rozbudowa siedziby Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”,

1976 r. – zakończenie budowy oddziału Banku Spółdzielczego,

1993 r. – oddanie do użytku budynku nowego Ośrodka Zdrowia, następuje zmiana siedziby poczty,

1998 r. – ukończenie budowy sali gimnastycznej, wieś zostaje całkowicie telefonizowana i skanalizowana.

Zberki

Oto etymologia słowa ceber według A. Bańkowskiego:

CEBER XVI w.-2, cebr XVIw-1, dzber - wiadro drewniane o dwu uchach. Jak kilka innych nazw naczyń w słownictwie, stare zapożyczenie „wędrowne” z zachodu. Nazwa miejscowa Dzber XV–XVI w. - Małopolska.

Nazwa miejscowa Dzberki XIV–XVI w. - Wielkopolska (dziś, od 1578 Zberki, w gminie Dominowo, województwo poznańskie)

Brak bezpośrednich informacji o protoplastach zamieszkujących wieś Zberki i dokładnej daty założenia wsi/ folwarku. Bardzo bogata jest z kolei historia parafii i wsi Murzynowo Kościelne. Wieś Murzynowo Kościelne leży w odległości 2 km od Zberek.

Wieś – Murzynowo Kościelne założona została, na prawie niemieckim, około 1231 roku przez biskupów wrocławskich. Otrzymali oni od księcia Władysława Laskonogiego przywilej

lokacyjny datowany w Poznaniu 5 sierpnia 1231 r. W tym samym czasie biskup Wawrzyniec ufundował kościół parafialny pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela, co potwierdza jego związki z katedrą biskupią we Wrocławiu. W latach 1266 i 1267 biskup wrocławski Tomasz I oddał Murzynowo Kościelne księciu Bolesławowi Pobożnemu w zamian za inne dobra.

Było też Murzynowo odrębną majątnością, która jeszcze w XIII wieku trafiła do dóbr biskupów poznańskich i wówczas została prawdopodobnie włączona do klucza soleckiego, zwanego później winnogórskim.

W 1538r. Zygmunt Stary wcielił kościół i parafię do kapituły kolegiackiej w Środzie. Tereny te, jak i wszystkie pozostałe majątności biskupstwa poznańskiego, po drugim rozbiore Polski, zostały przejęte w 1796 r. przez rząd pruski (zabór pruski- Prusy Południowe). Na gruntach tych masowo kolonizowali się rolnicy z Niemiec. Od roku 1798 władze pruskie rozpoczęły w dobrach państwowych organizację osadnictwa zmierzając do zagospodarowania terenów nieuprawnych, pustek i ugorów. Zakładano nowe folwarki i kolonie lub osadzano kolonistów w opuszczonych gospodarstwach. Z tego okresu najprawdopodobniej pochodził folwark Buchwald (Bukowy Las) wydzielony z pól Murzynowa Kościelnego, Książna, Barda, Mystek i Zberek,

Przebywając w Tylży, dla podpisania traktatu pokojowego z carem Aleksandrem I, cesarz Napoleon wydał w dniu 10 czerwca 1807 r. dekret o donacjach w dobrach narodowych Księstwa Warszawskiego. Miał to być wyraz wdzięczności wodza Francuzów dla waleczności swoich dowódców biorących udział w kampaniach prowadzonych przez Francję. Wśród 27 marszałków i generałów znalazło się 3 Polaków. Jednym z nich był generał Jan Henryk Dąbrowski, twórca Legionów Polskich we Włoszech. Mocą powyższego dekretu stał się Dąbrowski właścicielem majątku stanowiącego wcześniej winnogórski klucz dóbr biskupich, wśród nich wsi Sabaszczewo, Murzynowo Kościelne i Buchwald (Bukowy Las).

Bliższe czasy to już lata między wojenne i II Wojny Światowej, wtedy wieś Zberki nazywała się Schurhov i należała do rodziny niemieckiej nazwiskiem Schur (Szur). Posiadali oni pałac z zespołem parkowym i ok. 300 ha gospodarstwo rolne.

Przed wojną, ze wspomnień najstarszych mieszkańców wsi można wnioskować, że stosunki między dwoma narodowościami układały się w miarę poprawnie. Co prawda pracodawca niemiecki był bardzo wymagający i potrafił w razie uchybień zastosować karę cielesną.

Sytuacja zmieniła się w czasie II Wojny Światowej, wtedy często odwiedzało naszą wieś „Gestapo” z Winnej Góry. Nie pozwalano modlić się Polakom przy figurze NMP, która w tamtych czasach stała w parku tuż przy wsi. Niestety do częstych nieproszonych i bolesnych w skutkach wizyt przyczynił się Polak który najzwyczajniej donosił na współrodaków. On także w znacznym stopniu zniszczył figurę Matki Boskiej.

Rodzina Szurów również przeżyła ciężkie chwile w tej zawierusze wojennej. Seniorka rodu –matka właściciela powiesiła się w spichlerzu (istnieje do dzisiaj), a Henrich Schur uciekł do Niemiec. Ojciec właściciela zmarł w latach 30-tych XXw. i jest pochowany na cmentarzu w Miłostawiu.

Wieś została wyzwolona przez Armię Czerwoną w styczniu 1945r.

Lata powojenne to utworzenie na poniemieckiej ziemi PGR-u (Państwowe Gospodarstwo Rolne). W latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku z elektryfikowano całą wieś.

2.3 Określenie przestrzennej struktury miejscowości.

2.3.1. Dominanty przestrzenne.

Dominantami przestrzennymi wsi są: na północy - droga wojewódzka nr 432 (Leszno-Śrem- Środa Wlkp. –Września), na południu – teren nizinny (obszary rolnicze) i w odległości 2km. - miejscowość Murzynowo Kościelne.

2.3.2 Otwarte przestrzenie wspólne.

Do otwartych przestrzeni wspólnych należą:

- a) zatoka przystanku autobusowego*
- b) plac przed sklepem spożywczym*
- c) teren za budynkiem nr 16 wykorzystywany jako plac do gry w piłkę*
- d) park krajobrazowy (z końca XIXw.)*
- e) plac zabaw dla dzieci*

2.3.3 Elementy charakterystyczne dla miejscowości.

Elementy charakterystyczne w Zberkach to:

Ogrodzony niskim płotkiem Krzyż - wysokości ok. 2.5 m znajdujący się na skrzyżowaniu dróg w centrum wsi

Ogrody działkowe

Budynek pałacowy

Budynki mieszkalne (bloki)

studnia

Gospodarstwo rolne

3. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI.

3.1 Warunki klimatyczne

Obszar gminy Dominowo leży w granicach XV Środkowowielkopolskiego regionu klimatycznego Polski wyznaczonego na podstawie częstości występowania różnych typów pogody.

Cechą charakterystyczną pogody tego regionu jest występowanie znacznej ilości dni ciepłych, a zarazem pochmurnych, ale bez opadu. Podobnie występują częściej dni z pogodą przy mrozkową, bardzo chłodną, również bez opadów.

Klimat gminy znajduje się pod wpływem mas powietrza oceanicznego. Charakteryzują się one większą roczną amplitudą powietrza, wczesną wiosną, długim latem, łagodną zimą z małą i krótko trwającą pokrywą śnieżną. Zima trwa tu około 75 dni, a lato około 94 dni. Liczba dni pogodnych wynosi 60 dni, pochmurnych 110. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (+19°C),

najniższym styczniem (- 1,2°C –1,5°C) przy średniej temperaturze w ciągu roku wynoszącej +8,5°C.

Gmina Dominowo położona jest w rejonie o najniższym w Polsce opadzie atmosferycznym. Otrzymuje w ciągu roku średnio 499 mm opadu, przy czym stosunkowo niskie wartości charakterystyczne są dla okresu całego roku. Maksimum opadów notuje się w lipcu (781 mm), minimum w lutym (124 mm). Najbardziej wilgotnymi miesiącami są czerwiec, lipiec i sierpień, natomiast najmniej opadów przypada na styczeń, luty, marzec.

Na terenie gminy przeważają wiatry zachodnie i południowo-zachodnie, natomiast najrzadziej wieją wiatry północne. Średnia prędkość wiatrów wynosi 2 m/sek. Tak więc klimat gminy należy do łagodnych, ciepłych, w pełni sprzyjających produkcji rolnej.

3.2 Obszar. Ludność.

Gmina Dominowo zajmuje powierzchnię 7932 ha, z czego ok. 7% to lasy. Najniższy punkt Gminy wynosi 94,5 m n.p.m. (Sabaszczewo), a najwyższy 125 m n.p.m. (Góra Górzno), która jest jednocześnie najwyższym wzniesieniem powiatu zwanym również Wzgórzem Ludgardy lub Kościeliskiem. Cały obszar leży w obrębie mezo regionu Równina Wrzesińska, w makroregionie Pradolina Warciańsko – Odrzańska.

Dominowo jest jedną z najmniejszych gmin wiejskich województwa wielkopolskiego. Jego powierzchnia wynosi 79,3 tys. ha. Na dzień 31.12.2010 gminę zamieszkiwało – 2920 osób w tym:

- 1470 kobiet
- 1450 mężczyzn

Gęstość zaludnienia wynosiła – 36.20 os/km²

Zberki

Obszar całkowity wynosi – 342,5586 ha, w tym budowlany i zabudowany – 3,9458 ha.

Jedna z większych wsi w gminie dominowskiej.

Liczba ludności na dzień 31.12 2006 wynosiła ogółem 231 osoby, w tym:

- **Kobiety – 122**
 - **Mężczyźni - 109**
- Osada liczy 55 rodzin**

Liczba ludności na dzień 31.12.2010 wynosiła ogółem 236 osób, w tym:

- **Kobiety – 123**
- **Mężczyźni – 113**

Osada liczy 53 rodziny

(Dane udostępnione przez UG w Dominowie)

Obszar naszej miejscowości to niziny, gdzie przewagę stanowią uprawy rolne, łąki i małe skupiska leśne.

3. 3 Gleby

Ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Dominowo wynosi 72,7 punktów (przy średniej dla województwa wynoszącej 63,4 punktów), stawiając ją na 45 miejscu w Wielkopolsce. Metoda waloryzacji jest niejako sposobem oceny jakości rolniczych terenów w ujęciu obszarowym. Ocenie wpływu warunków środowiska na produkcję rolną podlegają podstawowe elementy środowiska przyrodniczego: gleby, klimat, rzeźba terenu oraz warunki wodne. To właśnie powiązania pomiędzy poszczególnymi czynnikami tworzą różne układy mniej lub bardziej korzystne dla wegetacji roślin.

Pod względem użytkowania gruntów gmina charakteryzuje się dużym udziałem gruntów ornych i sadów – ponad 78% oraz niewielką ilością użytków zielonych – niecałe 8%. Użytki rolne łącznie stanowią więc ponad 85% powierzchni gminy.

W gminie występują kompleksy glebowo – rolnicze:

- grunty orne:

• 2-pszenny dobry	16%
• 4-żytni bardzo dobry	30%

- 5-żytni dobry 24%
- 7-żytni bardzo słaby 8%
- 8-zbożowo-pastewny mocny 8%
- 9-zbożowo-pastewny słaby 6%

- użytki zielone:

- 2z - użytki zielone średnie 38%
- 3z -użytki zielone słabe i b. słabe 62%

Grunty orne to przeważnie gleby brunatne wylugowane, bielice, czarne ziemie i czarne ziemie zdegradowane oraz mursze.

Na obszarze gminy przeważają gleby o odczynie kwaśnym (30% powierzchni użytków rolnych), lekko kwaśne (25%), obojętne (22%), bardzo kwaśne (18%) i zasadowe (5%). Wapnowania, wpływającego korzystnie na właściwości fizyczno-chemiczne i biologiczne gleb, wymaga nieco ponad 50% powierzchni użytków rolnych (konieczne - 15%, potrzebne - 16%, wskazane - 16%, ograniczone - 12%). Zbędne jest wapnowanie 41% powierzchni użytków rolnych.

Rozmieszczenie przestrzenne gleb uwarunkowane jest morfologią powierzchni. Gleby słabe i najslabsze związane są morfologicznie z występowaniem sandru zbudowanego głównie z piasków różnoziarnistych. Są to gleby w kompleksach przeważnie 6 i 7 oraz Dna dolin i obniżeń terenowych zajęte są przez łąki, a także gleby w 8 i 9 kompleksie zbożowo – pastewnym mocnym {kl. III i IV) i słabym (kl. V i VI) oraz gleby w 6 i 7 kompleksie żytnio – ziemniaczanym słabym (kl. V) i żytnio – łubinowym (kl. V i VI). Z występowaniem wysoczyzny morenowej (Równiny Wrzesińskiej) związane są gleby wysokich i średnich klas w kompleksie 2 psennym dobrym (klasy II - III), 4 żytnim bardzo dobrym (klasy IVa - IVb) oraz 5 żytnim dobrym (klasy IVa IVb). Użytki zielone położone są w dolinach małych rzek, drobnych cieków i niewielkich obniżeń terenu.

Gmina Dominowo leży na obszarze glebowo – rolniczego Regionu Średzko – Wrzesińskiego, wyznaczonego zasięgiem występowania zwartych obszarów z glebami dobrymi. Występują gleby pszenne, pszenno – żytnie i zbożowo – pastewne. Należą one do kompleksów glebowo – rolniczych 2 – 5 (czarne ziemie, gleby brunatne właściwe i bielcowe wytworzone z piasków gliniastych mocnych podścielonych gliną). Region ten charakteryzuje się małym udziałem użytków zielonych i małą lesistością.

W wyniku działalności gospodarczej i procesów urbanizacyjnych na terenie gminy Dominowo nastąpiły przeobrażenia jakości gleb, które jednak nie są duże. Praktycznie zagrożenia nie występują lub mają charakter punktowy.

Przekształcenia gleb następują najczęściej na skutek nadmiernej chemizacji (przenawożenia oraz skażenia środkami ochrony roślin) oraz zmniejszenia powierzchni gleb w wyniku powierzchniowej eksploatacji kruszywa i procesów urbanizacyjnych. Chemiczne zanieczyszczenie gleb prowadzi do zakwaszenia gleb, naruszenia równowagi jonowej, a zwłaszcza nagromadzenia związków chemicznych czynnych biologicznie. Źródłami skażenia biologicznego są przede wszystkim rolnictwo i komunikacja. Z analizy danych monitoringu regionalnego gleb Wielkopolski, prowadzonego przez Stację Chemiczno-Rolniczą w Poznaniu wraz z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska, między innymi na terenie gminy Dominowo (w 2000 r., w miejscowości Dominowo) wynika, że zawartość metali ciężkich i zanieczyszczenie tymi składnikami gleb jest stosunkowo niewielkie i kształtuje się głównie na poziomie zawartości naturalnej (ołowiu, cynku, niklu, miedzi, kadmu, żelaza, chromu i arsenu).

3.4 Warunki hydrologiczne

Gmina Dominowo leży w obrębie zlewni dwóch rzek: Moskawy i Kopli. W skład zlewni Moskawy (IV rzędu) na terenie gminy wchodzi następujące zlewnie cząstkowe:

- 8a – Moskawa do Zagajskiego Potoku (Potoku spod Pławc) włącznie,
- 8b – Moskawa od Zagajskiego Potoku do mostu na drodze Środa Wlkp. – Miłosław,
- 8d₁ – Wielka (Wielki Rów) do Dopływu spod Mieczysława.

W skład zlewni Kopli (IV rzędu) wchodzi niewielki skrawek północno – zachodniej części gminy.

Osią hydrograficzną gminy jest Moskawa, rzeka nizinna, o średnim spadku 0,9%. Na terenie gminy ma ona charakterystyczny południkowy układ biegu. Źródła jej położone są na obszarze piasków sandrowych w rejonie wsi Nekiłka (gm. Nekla). W okolicach Giecza rzeka otrzymuje niewielki prawobrzeżny dopływ spod Pławc (zwany Zagajskim Potokiem). W części południowo – wschodniej przez gminę przepływają Wielki Rów – lewobrzeżny dopływ Moskawy (uchodzący do niej pod Szlachcinem w gm. Środa Wlkp.) z licznymi drobnymi dopływami prawo – i lewobrzeżnymi.

Cała zlewnia rzeki Moskawy ma charakter rolniczy, a wody wykorzystywane są do nawodnień gruntów ornych i użytków zielonych poprzez systemy piętrzeń. Na terenie gminy brak naturalnych zbiorników wodnych. Sztuczne zbiorniki wodne reprezentowane są przez stawy przeciwpowodziowe, stawy rybne, drobne oczka wodne i małe zbiorniki wiejskie.

Również w Zberkach mamy 4 stawy. Jeden z nich znajduje się przy wjeździe do wsi. Został wykopany już w latach 30-tych ubiegłego wieku. Wykopali go niemieccy właściciele folwarku, rodzina Schurów. Służył jako wodopój dla koni i bydła. Pod koniec wojny, kiedy zaczął się exodus niemieckiej ludności na zachód służył również jako źródło wody pitnej dla uciekających. W tym ogólnym pośpiechu i zamieszaniu wojennym, niestety zdarzało się nie jednemu wpaść z całym dobytkiem łącznie z furmanką i końmi do wody, ponieważ staw ten

został usytuowany przy ostrym zakręcie drogi prowadzącej przez wieś do Wrześni. Po II Wojnie Światowej został wyczyszczony i obsadzony topolami. Przez długi okres służył jako kąpielisko. W latach siedemdziesiątych władzę nad nim przejęły kaczki i gęsi hodowane przez wszystkie rodziny we wsi. Z początkiem lat 90-tych, kiedy zlikwidowano PGR -y zniknął także domowy drób kochający wodę. Ten urokliwy zakątek zaczął sukcesywnie zarastać trzciną i stał się niestety miejscem, gdzie bezmyślni miejscowi wyrzucali wszelkie zużyte przedmioty. Ta degradacja trwa do dziś.

Gmina Dominowo położona jest w obszarze należącym do najuboższych pod względem zasobów powierzchniowych w województwie. Mało korzystny bilans wodny obszaru zlewni Moskawy skutkuje występowaniem niedoborów wodnych zwłaszcza dla potrzeb rolnictwa. Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych można osiągnąć poprzez wyrównywanie odpływu co wiąże się z koniecznością retencjonowania wody na obszarach, na których istnieją sprzyjające ku temu warunki hydrologiczne i topograficzne, jak również przyrodnicze.

Rzeka Moskawa objęta jest monitoringiem podstawowym. Ocena jakości wód przeprowadzona metodą stężeń charakterystycznych wykazała we wszystkich punktach pomiarowo – kontrolnych ponad normatywne zanieczyszczenie. Stan czystości wód w górnym biegu rzeki mówi o zagrożeniach wynikających z oddziaływania zlewni cząstkowych, w tym z jej dopływów. Na terenie gminy Dominowo zagrożenia te (obszarowe źródła zanieczyszczeń) pochodzą z terenów intensywnego rolnictwa, które dostarcza do rzek spłukiwane nawozy i środki ochrony roślin. Także nieuregulowana gospodarka ściekowa stanowi punktowe źródło degradacji wód (zrzuty ścieków i wód opadowych).

3.5 Wody podziemne

Na terenie gminy Dominowo występują dwa użytkowe piętra wodonośne: czwartorzędowy i trzeciorzędowy, jednak leżą one poza użytkowymi głównymi zbiornikami wód podziemnych (GZWP). Podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia gminy w wodę odgrywa poziom trzeciorzędowy.

W obrębie piętra czwartorzędowego wody występują w utworach piaszczysto – żwirowych stanowiących przewarstwienia glin zwałowych. Woda tego poziomu charakteryzuje się nieko-

rzystnymi parametrami; nadmierną dawką żelaza i znaczną twardością. Jej zasoby nie zaspokajają w pełni potrzeb.

Warstwę wodonośną piętra trzeciorzędowego tworzą różnoziarniste piaski kwarcowe mioceńskie przewarstwione wkładkami węgla brunatnego. Wydajność studni kształtuje się, podobnie jak w piętrze czwartorzędowym i wynosi $Q = 10 - 40 \text{ m}^3/\text{h}$. Woda jest lepszej jakości, mimo to wymaga uzdatnienia dla celów komunalnych.

Znaczenie poziomu wód gruntowych dla celów zaopatrzenia w wodę jest znikome. Poziom ten ujmowany jest tylko w studniach kopanych. Głębokość zalegania wody gruntowej uzależniona jest od wielu czynników, między innymi: opadów atmosferycznych, gęstości sieci rzecznej, budowy geologicznej, rzeźby terenu.

Degradacja i zanieczyszczenie wód podziemnych spowodowane są: niewłaściwą gospodarką wodno – ściekową, sztucznym podnoszeniem i obniżaniem poziomu zwierciadła wód podziemnych, powstawaniem lejów depresyjnych, a także zanieczyszczeniem bakteriologicznym i chemicznym wód. Najbardziej narażone na zanieczyszczenie są wody gruntowe oraz zbiorniki wodonośne występujące w obrębie utworów czwartorzędowych.

Wody podziemne na terenie gminy Dominowo nie zostały objęte programem monitorowania zarówno krajowego, regionalnego jak i lokalnego (badania jakości wód podziemnych przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach monitoringu krajowego przeprowadzone są głównie w punktach pomiarowo kontrolnych zlokalizowanych na terenie głównych zbiorników wód podziemnych, które w gminie Dominowo nie występują).

Praktycznie mieszkańcom Zberek późna wiosna i lato kojarzą się głównie z suszą. Niedobór opadów powoduje ogromne kolejki „wiaderkowiczów” przed starą, przedwojenną studnią znajdującą się w centrum wsi. W tym miejscu większość zaopatruje się w wodę służącą do podlewania ogrodów. Jest to ciężka praca, ponieważ wszystko odbywa się ręcznie.

3.6 Świat roślinny i zwierzęcy

Ważną rolę w otwartym krajobrazie gminy odgrywają zadrzewienia śród polne, przydrożne, zieleń przywodna, zieleń parkowa, cmentarna, sady i ogrody przydomowe, które podnoszą walory estetyczno – krajobrazowe, spełniają rolę ochronną (wiatr i gleba).

Cechą charakterystyczną doliny Moskawy są bardzo liczne i dobrze rozmieszczone zadrzewienia i zakrzewienia przywodne. Roślinność spełnia tu rolę regulatora stosunków wodnych.

Odrębną grupę zieleni wysokiej stanowią parki dworskie o dużych walorach estetyczno – krajobrazowych. Jest ich 11, z czego 10 parków posiada sporządzoną dokumentację ewidencyjną, a 5 wpis do rejestru zabytków.

W Zberkach znajduje się jeden z wyżej wymienionych parków, jednakże na przestrzeni lat ulega degradacji. Główne przyczyny to działania natury i ludzka dewastacja.

3.7 Zaplecze turystyczne

Gmina posiada możliwości w zakresie turystyki, które nie są w pełni wykorzystane. W miarę wysokie walory krajobrazowe, stosunkowo dobra sieć dróg sprzyja rozwojowi turystyki. Jednakże brakuje bazy noclegowej o dobrym standardzie. Także baza nisko standardowa praktycznie nie istnieje, zarówno całoroczna jak i sezonowa.

Mankamentem jest też brak zbiorników wody, które stanowiłyby bazę rekreacyjno-wypoczynkową. Aby w najbliższych latach nastąpił rozwój turystyki i wyspecjalizowanej jej formy: agroturystyki, należy zadbać o rozwój:

- infrastruktury ekologicznej: kanalizację, gaz, wywóz śmieci,
- infrastruktury turystycznej: miejsca noclegowe, pola namiotowe, zbiorniki wodne, parkingi leśne, gospodarstwa ekologiczne i agroturystyczne itp.
- atrakcji stworzonych ręką człowieka: przykłady wykorzystania energii odnawialnej, ścieżek rowerowych, punktów widokowych itp.
- reklamy: poprzez wydanie folderów, widokówek, map itp.

Struktura ruchu turystycznego

Ze względu na duże rozmieszczenie zabytków kultury dużym powodzeniem cieszy się turystyka kulturowa, która może być jedną z głównych form turystyki uprawianej na terenie gminy. W obecnych czasach zauważyć można wzrost zapotrzebowania na „kontakty z naturą”, co więcej, na bezpośrednie obcowanie z jej walorami, a takie możliwości może zapewnić eko turystyka i agroturystyka.

3.8 Dziedzictwo kulturowe

1). Zabytki

Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią trwałą i istotny element struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy. Dominowo jest gminą o stosunkowo bogatym środowisku kulturowym, choć grupa najcenniejszych zabytków, wpisanych do rejestru zabytków, jest niezbyt liczna. Poniżej przedstawiono opis tych obiektów:

A. Obiekty ujęte w rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, chronione prawnie na mocy ustawy o ochronie dóbr kultury:

Bagrowo: kościół p.w. Św. Katarzyny, wyposażenie kościoła p.w. św. Katarzyny (31 pozycji)

Biskupice: dwór

Chłapowo: cmentarzysko popielicowe, Grodzisko stożkowate, osada wczesnośredniowieczna, plac, park,

Dzierżnica: cmentarzysko (VI w. p.n.e.), grodzisko, osady (VI i X w. p.n.e.), pałac i parki

Giecz: kościół p.w. wniebowzięcia NMP i św. Mikołaja, osada wczesno średniowieczna, płyta nagrobna, wyposażenie kościoła p.w. NMP., kościół p.w. Jana Chrzciciela, park, dwór

Murzynowo Kościelne: kościół p.w. św. Jana Chrzciciela (12 pozycji)

B. Obiekty objęte ochroną, cenne kulturowo-według wykazu Wojewódzkiego Oddziału Państwowej Służby Ochrony Zabytków w Poznaniu

1. Dawna osada:

Giecz: fundamenty pallatium i kaplicy

2. Zespoły dworskie:

Bagrowo: dwór, oficyna, trojak, park dworski

Biskupice: dwór, ośmiorak

Chłapowo: dwór, obory, spichlerz, gorzelnia, park

Dzierznica: dwór, kaplica, brama, mur byłego warzywniaka

Giecz: fragment (skrzydła) dworu, obora, cielętnik

Kopaszyce: dwór, park krajobrazowy

Murzynowo Kościelne: dwór, obora, owczarnia, chlewnia

Rusibórz: dwór, czworaki, obora, chlewnia, magazyn

Wysławice: czworak, gorzelnia, park krajobrazowy

Zberki: dwór, oficyna, obory, stodoły, magazyn, ogrodzenie, brama, park krajobrazowy

3. Zespoły folwarczne:

Borzejewo: rządówka, trojak, stodoły, warsztat, park krajobrazowy

Dzierznica: stajnia i wozownia, obora, chlewnia, stodoła

Kopaszyce: oficyna, stodoła, spichlerz, magazyny, brama

Nowojewo: obora, ogrodzenie

Sabaszczewo: dom właściciela, rządówka, czworak, obora, stodoła

4. Zespoły sakralne:

Giecz: kościół p.w. Wniebowzięcia NMP i Św. Mikołaja, dzwonnica, ogrodzenie, kościół p.w. Jana Chrzciciela, plebania

Murzynowo Kościelne: kościół p.w. św. Jana Chrzciciela, dzwonnica, grobowce Ozdowskich i Jachimowiczów, plebania, organistówka

Inne obiekty sakralne:

Bagrowo: kościół parafialny p.w. św. Katarzyny

Dominowo: kościół filialny p.w. św. Andrzeja Boboli

Murzynowo Kościelne: kaplica przedpogrzebowa

2). Zabytki archeologiczne

Na terenie gminy Dominowo znanych jest dotychczas 407 stanowisk archeologicznych. Obecny stan badań w oparciu o rozpoznane stanowiska pozwala stwierdzić, że:

- 1). Najstarsze ślady osadnictwa pochodzą ze środkowej epoki kamienia - mezolitu (8000-4500 p.n.e.). Są to artefakty krzemienne z Dominowa, Giecza, Rusiborza, Murzynowa Kościelnego, Dzierżnicy i Chrapowa.
- 2). Poznanych jest około 60 śladów osadnictwa z młodszej epoki kamienia - neolitu (4500-1800 p.n.e.) na różnych stanowiskach.
- 3). Pozostałości najstarszej kultury rolniczej na tym terenie — kultury pucharów lejkowatych zarejestrowano w: Gablinie, Karolewie, Nowojewie, Orzeszkowie a także w Gieczu, Dzierżnicy, Chłapowie, Zberkach, Dominowie, Borzejewie, Murzynowie Kościelnym i Sabaszczewie.
- 4). Zachowały się również ślady kultury amfor kulistych w Borzejewie, Nowojewie i Dzierżnicy.
- 5). Rozwój osadnictwa nastąpił w epoce brązu i wczesnej epoce żelaza, w czasie tzw. kultury łużyckiej (1300-400 p.n.e.). Osadnictwo tego okresu rozwinęło się w dolinach cieków wodnych, szczególnie w dolinie rzeki Moskawy.

Najciekawsze stanowiska z tego okresu to:

- cmentarzyska popielicowe w Sabaszczewie, Zberkach, Gablinie, Murzynowie Kościelnym, Chłapowie i Gieczu,
- osady tej kultury w Borzejewie, Gieczu, Sabaszczewie, Dominowie, Dzierżnicy i Miechysławowie
- skarb przedmiotów brązowych tej kultury z Biskupic. Ponadto na całym obszarze gminy znane są liczne punkty i ślady osadnicze tej kultury.

6). Ślady następnej kultury tzw. kultury pomorskiej (400-200 p.n.e.) to:

- cmentarzyska w Karolewie, Zberkach, Borzejewie, Dzierżnicy i Murzynowie Kościelnym.

7). Osadnictwo z czasów rzymskich (pierwsze wieki naszej ery) reprezentowane jest przez osady z Borzejewa, Gablina, Karolewa, Murzynowa Kościelnego, Dzierżnicy i Giecza.

8). Najliczniej reprezentowane jest osadnictwo z okresu średniowiecza. Zajmowane są wtedy nie tylko doliny cieków wodnych, ale także tereny wysoczyzny. W tym czasie ukształtował się obecny układ miejscowości. Z tego okresu pochodzi cmentarzysko szkieletowe w Gieczu i skarby przedmiotów srebrnych z Borzejewa i Dzierżnicy.

Najciekawsze obiekty osadnictwa średniowiecznego to grodziska: najbardziej znane z Giecza oraz późniejsze z Chłapowa i Dzierżnicy wpisane do rejestru zabytków.

3). Infrastruktura uzupełniająca

Na Grodziszczku znajduje się placówka muzealna a mianowicie Oddział Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy.

3.9 Gospodarka

3.9.1 Bezrobocie w gminie

Struktura bezrobotnych według stanu na 31.12.2003r.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Dominowo wynosiła ogółem 295 osób, w tym 167 kobiet.

Odsetek bezrobocia w gminie Dominowo wynosił: 10,35%

Struktura bezrobotnych według stanu na 31.12.2010r.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Dominowo wynosiła ogółem 170 osób, w tym 115 kobiet.

Odsetek bezrobocia w gminie Dominowo wynosił: 7 %

Wykształcenie, zatrudnienie i charakter zatrudnienia w sołectwie Zberki

Tabela 1 Struktura wykształcenia – Zberki, stan na dzień 31.12.2006r. (źródła własne).

Wykształcenie	Wyższe	Licencjat	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
Osoby	4	4	18	57	36
w tym kobiety	2	4	15	21	19

Tabela 2 Struktura wykształcenia – Zberki, stan na dzień 31.12.2010r. (źródła własne).

Wykształcenie	Wyższe	Licencjat	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
Osoby	10	1	17	63	36..
w tym kobiety	7	1	12	21	29..

Duży odsetek wykształconych młodych ludzi wyjeżdża z Zberki do większych miast. Tam znajdują pracę i raczej nie wiążą przyszłości z rodzinnymi stronami.

Zresztą, jak sami mówią – „nie mamy po co wracać”. Faktycznie nasza wieś nie ma możliwości rozwoju gospodarczego. Wokół są dziesiątki hektarów gruntów rolnych należących do Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa i takimi pozostaną. Gruntów gminnych mogących służyć jako zaplecze dla rozwoju przedsiębiorczości całkowicie brak.

Zatrudnienie w Zberkach

Tabela 3 Struktura zatrudnienia-Zberki grudzień 2008r. opracowanie własne

Rodzaj zatrudnienia	Ilość osób	Kobiety	Mężczyźni
Na umowę o pracę	49	18	31
Praca dorywcza, sezon	12	8	4

Tabela 4 Struktura zatrudnienia-Zberki maj 2011r. opracowanie własne

Rodzaj zatrudnienia	Ilość osób	Kobiety	Mężczyźni
Na umowę o pracę	74	31	43
Praca dorywcza, sezon	15	13	2

Naszą miejscowość nie ominęła fala emigracji zarobkowej.

Od roku 2004 do pracy za granicę (państwa UE) wyjechało 4 mężczyzn (pracownicy fizyczni-wykształcenie zawodowe.) i 4-kobiety (pracownice fizyczne-wykształcenie średnie). Część z „wyjechanych” powróciła do kraju.

W maju 2011r. na obczyźnie w celach zarobkowych przebywało 2 mężczyzn i 3 kobiety.

W maju 2011r. nie pracujący i nie zarejestrowani w PUP to w większości kobiety prowadzące gospodarstwa domowe i wychowujące dzieci. Część kobiet w miarę możliwości pracuje sezonowo. Są także 2 męskie rodziny, które wróciły z więzienia i niespieszno im by podjąć jakiegokolwiek zajęcie i 1 obywatel płci męskiej, który aktualnie odbywa karę więzienia. Emerytura bądź renta jest źródłem utrzymania 37 osób.

3.9.2 Rolnictwo i leśnictwo na terenie Gminy Dominowo

Rolnictwo

Uprawa roślin użytkowych oraz hodowla zwierząt – od początku naszej cywilizacji było jedną z form działalności człowieka, dostarczającą pożywienia i innych cennych surowców. Charakter rolny tego terenu wynika z uwarunkowań przyrodniczych i historycznych. Dominują tu, jak już wyżej wspomniano, gleby dobre i przeciętnej jakości. Przewaga gleb o nie najlepszej jakości przesądza o strukturze upraw.

Gospodarka rolna prowadzona jest:

w sektorze publicznym na 1902 ha -	27,9%
w sektorze prywatnym na 4911 ha -	72,1%
w tym: gospodarstwa indywidualne -	4141 ha
spółdzielnie produkcyjne	- 770 ha.

Struktura użytków rolnych na tle ogólnego użytkowania gruntów przedstawia się następująco:

powierzchnia ogółem	7932 ha = 100%
użytki rolne	6813 ha = 85,9%
grunty rolne	6389 ha = 80,5%
sady	13 ha = 0,2%
łąki	292 ha = 3,7%
pastwiska	119 ha = 1,5%
lasy	588 ha = 7,4%
pozostałe	531 ha = 6,7%

Rolnicy indywidualni gospodarują na 4141 ha użytków rolnych, których struktura jest następująca:

grunty orne	3812 ha = 92,1%
sady	12 ha = 0,3%
łąki	241 ha = 5,8%
pastwiska	76 ha = 1,8%

Średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi 9,7 ha.

Obecnie najsilniejszą gospodarką rolną charakteryzują się wsie: Murzynowo Kościelne, Dominowo, Dzierznica, Mieczysławowo Bukowy Las, Zberki, Orzeszkowo i Gablin.

Natomiast słabe gospodarstwa występują prawie we wszystkich wsiach.

Lasy

Do naturalnych zespołów roślinnych występujących na terenie gminy należą lasy.

Dominowo leży w obrębie Krainy Wielkopolsko – Pomorskiej i dzielnic Wielkopolsko – Kujawskiej. Dzielnic ta charakteryzuje się warunkami sprzyjającymi rozwojowi borów sosnowych świeżych z domieszką gatunków liściastych – dębu, buku i grabu.

Lasy w gminie zajmują 7,4% powierzchni całej gminy. Pod względem lesistości gmina należy do grupy o bardzo małym stopniu zalesienia, znacznie niższym od średniej wojewódzkiej – 25,7% i krajowej – 28,0%.

Najczęściej spotykanym typem siedliskowym jest bór mieszany świeży. Panującym gatunkiem jest tu sosna z domieszką dębu i brzozy. Na terenach podmokłych występują siedliska wilgotne boru mieszanego wilgotnego, lasu wilgotnego, olsu z charakterystycznym dla tych siedlisk drzewostanami i podszyciem. Miejscami w kompleksach leśnych spotyka się las mieszany, gdzie drzewostan stanowi sosna z towarzyszącymi jej dębem, brzozą i topolą oraz las świeży z drzewostanem, w skład którego wchodzi dąb, brzoza, modrzew, świerk i topola.

Lasy w gminie Dominowo charakteryzują się małą atrakcyjnością dla rekreacji, zwłaszcza dla wypoczynku pobytowego, nadają się jednak dla penetracji turystycznej indywidualnej. W rejonie Giecza występują lasy ochronne.

3.9.3 Przedsiębiorstwa na terenie Gminy Dominowo

Do działalności gospodarczej zaliczono wszelkiego rodzaju działalność produkcyjną, magazynowo – składową, budowlaną oraz bazy transportowe, zakłady usługowe i wszelkiego rodzaju działalność, która odbywa się na wydzielonych działkach, a zainwestowanie posiada charakter „przemysłowy”.

Na terenie gminy brak dużych zakładów.

Największe zatrudniają do 40 osób. Należą do nich:

Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” Dominowo	38 osób
Spółdzielnia Kółek Rolniczych Dominowo	29 osób
Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Sabaszczewo	24 osoby
Gospodarstwo Rolne H. Adamczyk Zberki	15 osób
Szkoła Podstawowa Dominowo	20 osób
Szkoła Podstawowa Murzynowo Kościelne	17 osób
Gimnazjum Giecz	15 osób
Urząd Gminy	22 osoby

Ogółem na terenie gminy działa około 80 zakładów, głównie jednoosobowych lub rodzinnych. *W samych Zberkach jest jeden zakład pracy (gospodarstwo rolne) zatrudniający 15 osób i 1 osoba prowadzi własną działalność gospodarczą. Większość dojeżdża do pracy, do Środy Wielkopolskiej, Kórnik i okolic Poznania.*

3.10 Infrastruktura techniczna

3.10.1 Wodociągi i zaopatrzenie w wodę w sołectwie

Wieś Zberki posiada sieć wodociągową. Zaopatrzenie w wodę odbywa się z istniejącego wodociągu komunalnego a woda jest podawana ze stacji wodociągowej znajdującej się we wsi Bardo (powiat wrzesiński).

3.10.2 Kanalizacja i gospodarka ściekowa w sołectwie

Miejscowość Zberki posiada system kanalizacji sanitarnej. Działa oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna o przepustowości 30 m³/db. Do systemu na dzień dzisiejszy nie są podłączone 4 gospodarstwa domowe. Z gospodarstw rolnych znajdujących się na obrzeżach wsi ścieki

dowożone są do oczyszczalni w Chłapowie (oczyszczalnia gminna), a część rolnicy zagospodarowują indywidualnie.

3.10.3 Elektroenergetyka

W południowej części obszaru gminy przebiega linia elektroenergetyczna 110 kV relacji Leszno – Śrem – Środa Wlkp. – Miłosław – Września.

Na terenie gminy nie ma stacji rozdzielczych 110/15 kV. Zasilenie gminy odbywa się za pośrednictwem linii 15 kV ze stacji rozdzielczych „Nekla” i „Miłosław” zlokalizowanych poza jej granicami.

W roku 2010 po długiej batalii, spowodowanej oporem mieszkańców rozpoczęto przebudowę linii elektroenergetycznej z docelową mocą 400kV. W czerwcu 2011r. planowane jest zakończenie inwestycji na naszym terenie, która między innymi ma służyć zabezpieczeniu w energię miasta Poznań w związku z europejską imprezą sportową EURO 2012.

3.10.4 Gazownictwo

W obecnej chwili brakuje infrastruktury umożliwiającej rozprowadzanie gazu. Stan ten występuje na terenie całej gminy Dominowo.

3.10.5 Gospodarka odpadami stałymi

Podstawowym źródłem odpadów w sektorze komunalnym są gospodarstwa domowe, których na terenie gminy Dominowo jest 698. Dodatkowo, odpady komunalne pochodzą z 79 przedsiębiorstw znajdujących się w obrębie gminy. Odpady te gromadzone są w pojemnikach opróżnianych z częstotliwością 2 razy na miesiąc w Dominowie oraz raz na miesiąc w okolicznych wsiach.

Odpady z sektora budowlanego

Zagospodarowanie tych odpadów nie jest problemem, z reguły są one wykorzystywane do wyrównywania dróg, zasypywania dołów i nie stanowią zagrożenia dla osób trzecich. Wywózką tego typu odpadów zajmują się prywatne osoby, na których posesji zostały wyprodukowane.

System zbiórki odpadów przemysłowych

Zgodnie z ustawą *o odpadach* z dnia 27 kwietnia 2001 roku powstające w obiektach przemysłowych odpady powinny być gromadzone selektywnie w zależności od dalszego postępowania z nimi. W pierwszej kolejności odpady te powinny być poddawane procesom odzysku, a następnie unieszkodliwianiu, uwzględniając najlepszą dostępną technikę lub technologię, zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001 roku.

Odpady z sektora przemysłowego pochodzą w głównej mierze z miejscowych przedsiębiorstw, głównie stolarni, zakładów remontowych czy zakładów mechaniki pojazdowej.

Na terenie gminy nie istnieje żaden punkt zbiórki tego typu odpadów, co stwarza problemy z oszacowaniem ich ilości.

Brakuje także informacji dotyczącej sposobu pozbywania się odpadów przez podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Dominowo. Przypuszcza się, że duża część przedsiębiorców swoje odpady zagospodarowuje w niewłaściwy sposób, najprawdopodobniej mieszając je ze strumieniem odpadów komunalnych.

System zbiórki odpadów niebezpiecznych

Kolejną grupę odpadów powstających na terenie gminy Dominowo stanowią odpady niebezpieczne. Źródłem ich pochodzenia są procesy przemysłowe, rolnictwo a także część odpadów komunalnych. Znacząca część źródeł tych odpadów ma charakter rozproszony, przez co trudne jest sporządzenie ich bilansu. W roku 2010 Gmina Dominowo przystąpiła do Powiatowego Programu usuwania azbestu (niwelowania eternitu).

Zberki niestety także posiadają duże połacie dachów eternitowych zarówno na budynkach mieszkalnych jak i gospodarskich. Bardzo małe środki przeznaczone na usuwanie

szkodliwego materiału w stosunku do zapotrzebowania powodują znaczne zaniedbania w tej dziedzinie. Mieszkańcy Zberek pocieszają się myślą, że do 2030r. zdążą wymienić pokrycia dachowe.

Transport odpadów

Na terenie Gminy Dominowo w 2008/9r. kilka podmiotów posiada koncesję dotyczącą wywozu odpadów komunalnych stałych, *które obsługują między innymi Sołectwo Zberki.*

Odpady z sektora komunalnego wywożone są głównie przez firmę „MIP-Trans” z Kostrzyna Wlkp. i firmę „Przemysław” z Nowego Miasta na składowisko odpadów komunalnych w Orzeszkowie. Na terenie gminy Dominowo prowadzona jest także selektywna zbiórka odpadów z podziałem na szkło białe i kolorowe, makulaturę i tworzywa sztuczne. Zbiórkę tę prowadzi „Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Artur Zys” z Swarzędza wykorzystując 28 przeznaczonych do tego celu pojemników.

W 2010r. każda firma działająca na terenie gminy zajmująca się wywozem odpadów stałych musi także prowadzić selektywną zbiórkę. *W Zberkach, rodziny oprócz koszy (kubłów) na śmieci dostają także specjalne worki na szkło, plastik, papier.*

Składowanie odpadów

W roku 2008 podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych powstających na terenie Gminy Dominowo jest ich składowanie na wysypisku komunalnym w Orzeszkowie.

Dane objętościowe:

- pojemność całkowita - 2.5 ha
- pojemność planowana – 22 tys.690 m³.
- wydzielone - 3 kwatery
- powierzchnia wykorzystana – 1.25 ha
- wykorzystane – 2.5 kwatery

Planowana data zakończenia eksploatacji – 2012r.

(źródło: ZUK w Dominowie, styczeń 2009)

W czerwcu 2010r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska zamyka wysypisko, uznając je jako nie spełniające norm i standartów unijnych. Śmieci z naszej gminy są wywożone na inne, okoliczne wysypiska. Gmina przystąpiła do ponad lokalnego projektu mającego za za-

...danie stworzenie warunków do utylizacji wszystkich kategorii odpadów. Projekt zakłada budowę między innymi: sortowni i spalarni. Obejmuje swym zasięgiem kilka powiatów; także średzki. Utworzyła się spółka mająca siedzibę w Jarocinie która nadzoruje tę inicjatywę.

3.10.6 Telefonizacja w sołectwie

W miejscowości Zberki nie ma praktycznych kłopotów z przyłączaniem nowych abonentów do TP SA (brakuje innych usługodawców). Ponadto na terenie sołectwa działają wszyscy operatorzy sieci komórkowych dostępni na terenie kraju. Nie występuje problem z dostępem do szerokopasmowego Internetu.

3.10.7 Drogownictwo i komunikacja w wsi

Komunikacja drogowa

Z północnej strony wsi Zberki przebiega droga wojewódzka nr 432 relacji Leszno-Śrem- Środa Wielkopolska - Września. Od niej prowadzi od zachodu droga powiatowa Zberki - Murzynowo Kościelne- Miłosław nr 3666. Do centrum wsi prowadzi droga gminna nr 32503 relacji Dominowo – Orzeszkowo – Rusibórz - Zberki.

3.10.8 Sytuacja mieszkaniowa w wsi

Rodzaj zasobów mieszkaniowych w sołectwie Zberki:

- *Budynek pałacowy, zasiedlony przez lokatorów, należący do Agencji Własności Skarbu Państwa*
- *3 domy dwurodzinne, zbudowane w latach pięćdziesiątych XX w.*
- *2 sześcioraki ,przedwojenne*
- *3 bloki czterorodzinne, zbudowane w latach siedemdziesiątych XX w.*
- *3 bloki ośmiorodzinne, zbudowane w latach 1982-1986.*

Mieszkania w raz z działkami na których stoją nieruchomości, są w większości własnością zameldowanych w nich mieszkańców.

Wszystkie wielorodzinne nieruchomości stanowią odrębne wspólnoty, mające swój zarząd. Całością administruje Spółdzielnia mieszkaniowa „Jarosławiec” z siedzibą w Środzie Wlkp.

3.11 Infrastruktura społeczna

3.11.1 Oświata i Wychowanie

Reforma systemu edukacji w Polsce wprowadziła radykalne zmiany w systemie organizacji i funkcjonowania szkół. Ciężar utrzymania szkół podstawowych i gimnazjów spoczywa dziś na gminach, często borykających się z trudnościami finansowymi.

Na terenie Gminy Dominowo znajdują się następujące jednostki edukacyjne:

- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Mikołajczyka w Murzynowie Kościelnym
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dominowie
- Gimnazjum im. mjr. Sucharskiego w Gieczu
- Policealne Studium Zawodowe „Szkoleniowiec” w Dominowie
- Technikum Uzupełniające „Szkoleniowiec” w Dominowie

Zberki

W naszej miejscowości nie ma szkoły, dzieci dowożone są dowozami zorganizowanymi przez gminę (Gimbus) do Szkoły Podstawowej w Murzynowie Kościelnym im. Stanisława Mikołajczyka i Gimnazjum im. mjr Sucharskiego w Gieczu.

Szkoła Podstawowa

Do szkoły podstawowej w Murzynowie Kościelnym /na dzień 31.12.2006 r./ uczęszczało z Zberek 17 uczniów uczących się w 6 oddziałach. W szkole uczyło 14 nauczycieli. Szkoła poprzez swoją działalność umożliwia uczniom podejmowanie różnych form aktywności pozaszkolnej. Działają tutaj między innymi:

- *Samorząd Uczniowski, który dba o przestrzeganie demokratycznych norm społecznych oraz systematyczną realizację kalendarza imprez i uroczystości szkolnych.*
- *Kółko matematyczne*

Uczniowie szkoły biorą udział w konkursach plastycznych, recytatorskich, przedmiotowych. Corocznie ich udziałem są gminne obchody rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

Gimnazjum

6 gimnazjalistów (na dzień 31.12. 2006r) dojeżdżało do odległego 7km Giecza.

Przy szkole działa:

- Samorząd Uczniowski i Komitet Rodzicielski który jest organizatorem wielu akcji szkolnych.
- Grupa młodzieży fascynująca się historią regionu opracowała i wydała broszurę poświęconą 90 rocznicy Wybuchu Powstania Wielkopolskiego . W planach następna publikacja poświęcona 60 Rocznicy Wybuchu II Wojny Światowej.

Przedszkole Samorządowe w Murzynowie Kościelnym

Najmłodszy mieszkańcy Zberki mają możliwość korzystania z usług oddziału przedszkolnego który mieści się w budynku szkoły podstawowej. Od 01.09.2004 r. obowiązkowi przedszkolnemu podlegają dzieci 6-cio letnie.

3.11.2 Kultura, sport

Za działalność kulturalną w Sołectwie i Gminie odpowiada Gminny Ośrodek Kultury w Dominowie. GOK organizuje między innymi szereg imprez plenerowych: Dni Kasztelani Gieckiej, Dzień Pyry, Dożynki Gminne, Mikołajki.

Do zadań GOK- u należy także uświetnienie rocznic związanych z wydarzeniami historycznymi lokalnymi jak i ogólnokrajowymi; rocznice Zrzutu Broni i sprzętu dla Armii Krajowej w Wielkopolsce, dbanie o Krąg Pamięci Ruchu Oporu i Walki lat 1939-45 (miejsce hołdu i pamięci bohaterów, mieszkańców Ziemi Wielkopolskiej).

Do podstawowych zadań statutowych GOK w zakresie kultury należy:

- organizacja imprez kulturalnych, okolicznościowych, rozrywkowych dotyczących upowszechniania sztuki, dóbr i osiągnięć kulturalnych
- realizacja imprez zleconych, okolicznościowych, obrzędowych
- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych przez pozaszkolną działalność kulturalną.

Obiekty użyteczności publicznej:

- Stadion sportowy w Dominowie - odbywają się mecze piłki nożnej klubów sportowych.
- Budynek (Dominowo) w którym ma swoją siedzibę: Gminny Ośrodek Kultury, Ochotnicza Straż Pożarna, Biblioteka Gminna. Na piętrze mieści się sala konferencyjna z zapleczem kuchennym i socjalnym.
- Urząd Gminy
- Sale gimnastyczne i boiska sportowe(lub zaadaptowane tereny) przy szkołach w Dominowie, Gieczu i Murzynowie Kościelnym.
- Świetlica wiejska w Murzynowie Kościelnym.

Biblioteki

Publiczna znajduje się w Gminnym Ośrodku Kultury w Dominowie. Także szkoły podstawowe i gimnazjum mają swoje biblioteki przyszkolne.

Sport w gminie Dominowo

Dorośli, młodzież, dzieci przejawiają duże zainteresowanie sportem, zwłaszcza piłką nożną. Na terenie gminy jak i sołectwa „kopie się piłkę od małego”. W większości na zaadaptowanych placach, na nie urządzonych boiskach sportowych, łąkach.

Na terenie Gminy działają kluby sportowe: Mikołaj Dominowo, UKS Piast, UKS Iskra. Szczególnie na pochwałę zasługuje „ Mikołaj” który zajął się propagowaniem czynnego wypoczynku wśród dzieci i młodzieży.

Szkoły wyposażone w sale gimnastyczne umożliwiają uczniom w pełni wykorzystywać zajęcia z Wychowania Fizycznego.

Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Dominowie służy także dorosłym mieszkańcom; w godzinach popołudniowych i za nie wielką opłatą.

Zberki

W naszej wsi młodzież i dzieci nie mają dużego wyboru. Grają w piłkę nożną na placu usytuowanym przy drodze wojewódzkiej, powiatowej okrążających to prowizoryczne boisko z trzech stron, z czwartej strony znajduje się droga osiedlowa. Nieliczni wyjeżdżają na zajęcia organizowane przez klub sportowy „Mikołaj” z Dominowa.

3.11.3 Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Na terenie Gminy działa jeden ośrodek zdrowia Praktyka Lekarza Rodzinnego, która świadczy podstawowe usługi zdrowotne. Brakuje gabinetów specjalistycznych i poradni.

Generalnie pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, które nie są w stanie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Odbiorcami świadczeń udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej są:

- rodziny wielodzietne
- rodziny emerytów i rencistów
- rodziny niepełne

z terenu Sołectwa Zberki i Gminy Dominowo

3.11.4 Bezpieczeństwo publiczne

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy Dominowo ma obowiązek czuwać Dzielnicowy. Do zadań w/w należy szereg działań o charakterze prewencyjnym w zakresie:

- przestępczości kryminalnej
- patologii środowiska rodzinnego i nieletnich

- ruchu drogowego
- zagrożeń pożarowo-ekologicznych

Niestety z powodu braku kadr w Policji Dzielnicowi zostali włączeni do służby czynnej w Powiatowej Komendzie Policji w Środzie Wielkopolskiej. W związku z tym brakuje możliwości bezpośredniego dostępu mieszkańców gminy jak i sołectwa do swojego dzielnicowego. Wśród zainteresowanych krąży żart ...w naszej gminie dzielnicowy jest jak YETI, wszyscy twierdzą, że jest, tylko rzadko go ktoś widzi...

3.11.5 Ochrona przeciwpożarowa

O bezpieczeństwo przeciwpożarowe mieszkańców gminy i sołectwa dba bardzo aktywnie działająca Ochotnicza Straż Pożarna w Dominowie. W roku 2008 dysponuje trzema leciwymi pojazdami: Star 244 GBA (1979r), Star 25 GBAM (1970r), Żuk A 15 Son (1984r), Sprawność techniczna wymienionych samochodów zasługuje na wielkie uznanie. Strażacy dbają o auta i sprzęt pożarniczy.

Jednostka OSP w Dominowie w swojej działalności realizuje zadania:

- z zakresu bezpośredniej ochrony życia , zdrowia i mienia przed pożarami, klęskami żywiołowymi i zagrożeniami ekologicznymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami(wypadki drogowe - trasa A2)
- na rzecz ochrony środowiska
- z zakresu rozwijania i upowszechniania działalności kulturalnej
- rozwijania i krzewienia kultury fizycznej
- udział w manewrach

W październiku 2009 roku OSP w Dominowie wzbogaca się o nowoczesny wóz strażacki: średni samochód ratowniczo- gaśniczy VOLVO FL 6. Zakup pojazdu sfinansowany został ze środków Unii Europejskiej oraz gminy Dominowo.

4. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI ZBERKI

Dla oceny zasobów wsi Zberki niezbędne stało się pogrupowanie poszczególnych zasobów i ocena ich pod kątem znaczenia dla sołectwa. Synteza oceny znalazła się poniżej.

Tabela 5 Ocena zasobów miejscowości Zberki

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze <ul style="list-style-type: none"> • walory krajobrazu • walory świata roślinnego • walory świata zwierzęcego • wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy) • gleby • surowce mineralne 	X	X X X X X	
Środowisko kulturowe <ul style="list-style-type: none"> • walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe • walory zagospodarowania przestrzennego • zabytki • zespoły artystyczne 	X	X X X	
Dziedzictwo religijne i historyczne <ul style="list-style-type: none"> • miejsca, osoby i przedmioty kultu • święta, odpusty, pielgrzymki • tradycje, obrzędy, gwara • legendy, podania i fakty historyczne • ważne postacie historyczne • specyficzne nazwy 	X X	X X	X X
Obiekty i tereny <ul style="list-style-type: none"> • działki pod zabudowę mieszkaniową 	X		

<ul style="list-style-type: none"> • działki pod domy letniskowe • działki pod zakłady usługowe i przemysł • pustostany mieszkaniowe, magazynowe i poprzemysłowe • tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (spichlerze, kuźnie, młyny) • place i miejsca publicznych spotkań • miejsca sportu i rekreacji 	<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>	<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>	
<p>Gospodarka, rolnictwo</p> <ul style="list-style-type: none"> • hodowle, uprawy polowe • znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe • możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne 	<p>X</p> <p>X</p>		<p>X</p>
<p>Sąsiedzi i przyjezdni</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto), arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna • ruch tranzytowy • przyjezdni stali i sezonowi 	<p>X</p> <p>X</p>	<p>X</p> <p>X</p>	
<p>Instytucje</p> <ul style="list-style-type: none"> • placówki opieki społecznej • szkoły • dom kultury- świetlica • inne 	<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>		
<p>Ludzie, organizacje społeczne</p> <ul style="list-style-type: none"> • OSP • Stowarzyszenia • Darczyńcy i sponsorzy 	<p>X</p> <p>X</p>	<p>X</p>	

W Tabeli 6 zostały zgromadzone informacje na temat miejscowości. Opisane zostały cechy charakterystyczne wsi, jej funkcje, baza materialna, sposób zorganizowania mieszkańców oraz inne fakty, definiujące miejsce miejscowości w systemie osadniczym Gminy Dominowo

Tabela 6 Opis miejscowości Zberki

Wyszczególnienie	Opis
Co je wyróżnia?	Wielkość i położenie, ład, krajobraz, .
Jakie pełni funkcje?	Osiedle mieszkaniowe, były PGR
Kim są mieszkańcy?	Wielkopolanie i ludność napływowa; pracownicy fizyczni, rolnicy, inteligencja,
Co daje utrzymanie?	Zatrudnienie w sektorze publicznym i prywatnym: umowa o pracę, praca sezonowa, rolnictwo
Jak zorganizowani są mieszkańcy?	Rada Sołecka, Stowarzyszenie Lider Zielonej Wielkopolski.
W jaki sposób rozwiązują problemy?	Wspólnymi siłami poprzez współpracę z Urzędem Gminy,
Jaki wygląd ma nasza wieś?	W miarę zadbana i czysta,
Jakie obyczaje i tradycje są u nas pielęgnowane i rozwijane?	Kultywowanie tradycji rodzimych i wiele pokole – niowych: Święconka, Wigilia, Święta Wielkiej Nocy, Pasterka w wigilię Bożego Narodzenia, kolęda
Jak wyglądają mieszkania i obejścia?	W zdecydowanej większości zadbane i estetycznie zagospodarowane zielenią.
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	Wieś zwodociągowania, rozwinięta gospodarka odpadami stałymi, kanalizacja sanitarna. Bardzo dobry stan drogi gminnej.
Jakie jest rolnictwo?	3 małe gospodarstwa rolne oddalone od centrum oraz 1 duże gospodarstwo rolne; rolnictwo wielokierunkowe;
Jakie są powiązania komunikacyjne?	Nieliczne połączenia autobusowe
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	Plac zabaw średnio wyposażony, w czerwcu 2011r. powstanie boisko do piłki nożnej

Źródło: opracowanie własne

Poniżej, w Tabel 7. zostały podsumowane silne i słabe strony Sołectwa oraz szanse i zagrożenia.

Tabela 7 Analiza SWOT miejscowości Zberki

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Potencjalne miejsce rekreacji • Brak przemysłu ciężkiego, kopalń, głębokiej destrukcji środowiska • Selektywna zbiórka odpadów • Plan gospodarki odpadami • Połączenia drogowe • Spokojne miejsce (znikoma przestępczość) • Dużo przestrzeni, zieleń • Brak nadmiernego hałasu • Możliwość obcowania z naturą 	<ul style="list-style-type: none"> • Znikoma liczba podmiotów gospodarczych (1) • Niska aktywność gospodarcza ludności • Niski poziom wykształcenia większości mieszkańców . • Tylko1 zakład pracy (gospodarstwo rolne) • Brak gruntów gminnych pod inwestycje • Brak gruntów pod budownictwo mieszkaniowe • Niedostatek kapitału i brak zewnętrznych źródeł finansowania • Brak infrastruktury i oferty turystycznej • Brak w miejscu opieki lekarskiej i medycznych usług specjalistycznych • Zły stan drogi powiatowej Zberki-Murzynowo Kościelne • Brak sieci gazowej
<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Moda na ekologię, zdrowy tryb życia, • Obecność w Unii Europejskiej • Dostępność funduszy zewnętrznych, w tym unijnych na rozwój wsi • Tendencja wzrostowa poziomu świadomości społecznej • Ekologiczne wymogi unijne • Bezproblemowy dostęp do szerokopasmowego Internetu. 	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ucieczka młodych i wykształconych do miast • Niestabilna polityka państwa wobec rolnictwa i nie uporządkowane działania w sferze energii odnawialnej • Kolizja działań rozwijających gospodarkę z funkcją ochrony przyrody • Konsumpcyjny tryb życia, postawa roszczeniowa • Małe zaangażowanie mieszkańców w cele społeczne

Źródło: opracowanie własne

4.1 Wizja

Poniżej znajdują się sformułowane przez mieszkańców opinie na temat stanu idealnego Sołectwa w perspektywie 11- letniej.

Marzę, aby moja wieś zyskała standard życia porównywalny z europejskim.

Byłbym szczęśliwy, gdyby udało się zapewnić ład społeczny i gospodarczy, zachować czyste środowisko naturalne, mieszkańcom zaoferować bezpieczne życie, a dzieciom i młodzieży wszechstronny rozwój.

Mieszkańcy miejscowości Zberki określili wizerunek docelowy wsi. Odpowiedzi zostały podsumowane w poniższej Tabeli.

Tabela 8 Wizja stanu docelowego miejscowości Zberki.

Wyszczególnienie	Opis
Co ma ją wyróżniać?	Czystość, ład, porządek, zagospodarowanie przestrzenne zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju.
Jakie ma pełnić funkcje?	Zberki powinny świecić przykładem wykorzystania pojawiających się szans w otoczeniu.
Kim mają być mieszkańcy?	Ludźmi potrafiącymi cieszyć się życiem, doceniającymi walory środowiska, w którym żyją, wykorzystującymi szanse otoczenia dla podniesienia standardu życia swojego i sąsiadów.
Co ma dać utrzymanie?	Wiedza, wykształcenie, dobry fach w ręce. Rolnictwo, mikro przedsiębiorczość- wzrost samo zatrudnienia. Dla wszystkich w wieku produkcyjnym- satysfakcjonujące zatrudnienie.
W jaki sposób zorganizowana ma być wieś i mieszkańcy?	Szerokie grono integrujących się mieszkańców we wspólnych projektach i planach kulturalnych, edukacyjnych, sportowych i rekreacyjnych.
W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	Z poszanowaniem godności człowieka; problemy wsi rozwiązują wspólnie mieszkańcy, przy współudziale władz Gminy.
Jak ma wyglądać nasza wieś?	Wieś ma być zadbana i atrakcyjna. Ma mieć „duszę”
Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?	Wszystkie te, które prowadzą do podniesienia standardu życia i zwiększenia stopnia integracji mieszkańców.
Jak mają wyglądać mieszkania i obejścia?	Mieszkania mają stwarzać mieszkańcom poczucie ostoji, mają być zadbane i estetyczne.
Jaki ma być stan otoczenia	Korzystniejszy niż obecnie. Dalsza modernizacja

i środowiska?	infrastruktury drogowej. Stworzenie możliwości osiedlania się w wsi, rekultywacja środowiska wodnego
Jakie ma być rolnictwo?	Dofinansowane, nowoczesne i konkurencyjne.
Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	Mają gwarantować mieszkańcom swobodny dostęp do większych miast regionu.
Co zaproponujemy dzieciom i młodzieży?	Utworzenie infrastruktury dla produktywnego zagospodarowania wolnego czasu

Źródło: opracowanie własne

5. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE 11 LAT.

5.1. Specyfikacja celów rozwojowych

W rezultacie prac przeprowadzonych na zebraniu wiejskim, wypracowano 3 cele strategiczne rozwoju miejscowości Zberki. Są to:

1. **Odnowa wsi i zachowanie dziedzictwa narodowego**
2. **Rozwój infrastruktury technicznej**
3. **Rozwój gospodarczy**

Przyjęte cele mają za zadanie zaspokoić aspiracje sołectwa i przynieść poprawę stanu życia mieszkańców, porównywalnego ze standardem europejskim.

Uzasadnienie wyboru powyższych celów jest następujące:

Cel strategiczny 1 Odnowa wsi i zachowanie dziedzictwa narodowego

Mieszkańcy miejscowości Zberki ogromną rolę przypisują rozwojowi wsi. Jak zaznaczono w wizji rozwoju miejscowości zależy im by mogli cieszyć się standardem życia porównywalnym z europejskim. Celem jest też podjęcie takich działań, które poprawiłyby percepcję sołectwa w oczach nie tylko mieszkańców, ale i przyjezdnych, stąd też zaplanowano zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez budowę i urządzenie bezpiecznego miejsca rekreacji i czynnego wypoczynku na nie zagospodarowanym gruncie gminnym. Ważnym elementem jest również stworzenie warunków dla wzmocnienia więzi międzyludzkich i rozwijanie aktywności społecznej mieszkańców. Zagospodarowanie i modernizacja miejsca (świetlica wiejska), które powinno pełnić funkcję ośrodka kulturalno-społecznego znacznie przyczyni się do realizacji celu. Ze względu na zły stan techniczny istniejącego budynku, sprawy własnościowe (własność ANR), brak środków finansowych; cel

ten jest bardzo trudny do osiągnięcia, ale niezmiernie ważny dla mieszkańców a szczególnie dla dzieci i młodzieży.

. Na poprawę stanu środowiska a także wizerunku naszej wsi także wpłynie odnowienie zbiornika wodnego (staw). Dzisiaj zdegradowany: zanieczyszczony, zarośnięty, nie zagospodarowany stanowi wątpliwą wizytówkę tuż przy wjeździe do wsi..

Cel strategiczny 2 Rozwój infrastruktury technicznej

. Pełna infrastruktura techniczna oznacza też gęstą i o dobrej jakości sieć dróg. Pod tym pojęciem kryje się dostęp wszystkich mieszkańców do dobra, jakim jest nie utrudniony dojazd do posesji.

Dla części mieszkańców sołectwa Zberki podstawowe znaczenie w ich życiu codziennym ma modernizacja drogi nr 21 (droga dojazdowa do posesji i pól p. Machników i p. Stępów).

Należy podkreślić również, że obecnie inwestycje w dziedzinie infrastruktury technicznej oznaczają poprawę stanu środowiska naturalnego, a więc życie w bardziej przyjaznym i zdrowym otoczeniu, co w oczywisty sposób wpływa na zwiększenie atrakcyjności danego terenu dla potencjalnych nowych mieszkańców

Cel strategiczny 3 Rozwój gospodarczy

Ewentualne inwestycje na terenie Gminy przez zewnętrznych inwestorów nie będą realne bez stworzenia dla nich odpowiednich warunków, przede wszystkim w sferze infrastruktury, przyjaznego prawodawstwa zarówno krajowego jak i lokalnego, oraz dobrej organizacji usług administracyjnych.

Ważną kwestią jest też udostępnienie na atrakcyjnych warunkach terenów pod inwestycje będących własnością gminy jak i wszelkie starania o przejęcie gruntów należących do Agencji Nieruchomości Rolnych.

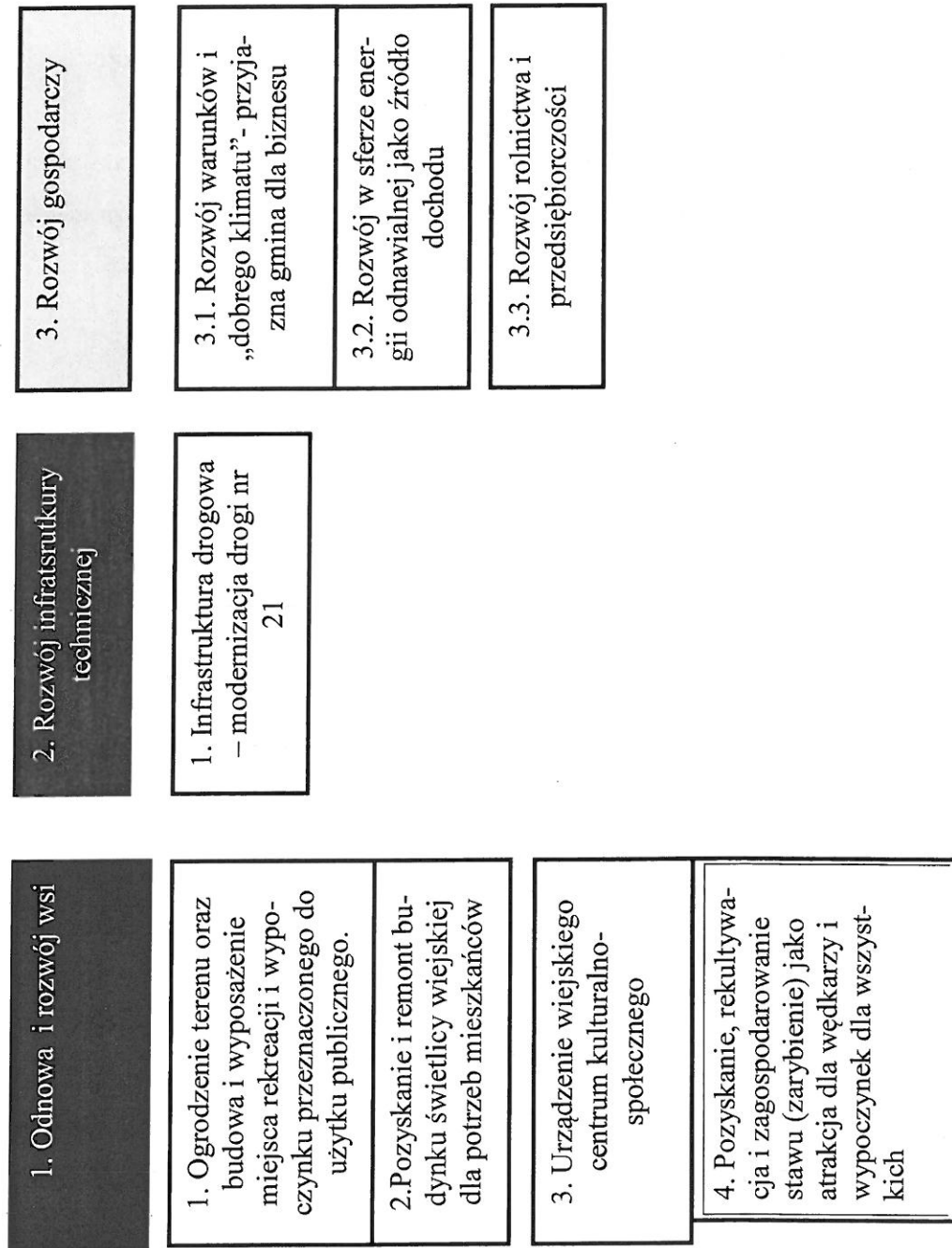
Z powodzeniem mogły by tam powstać: bazy noclegowe, zaplecza gastronomiczne, gospodarstwa tematyczne, wszelkiego rodzaju przedsięwzięcia promujące wypoczynek czynny w plenerze.

Indywidualna działalność gospodarcza w możliwie jak najbliższej okolicy daje szansę także mieszkańcom Zberki; wzrośnie możliwość zatrudnienia zwłaszcza dla kobiet przez co podniesie się standard życia rodzin (zmniejszy liczbę beneficjentów Ośrodka Pomocy Społecznej) a także zwiększy się poczucie własnej wartości poszczególnych osób.

Mieszkańcy wsi na dzień dzisiejszy, upatrują szansę na rozwój gospodarczy swego obszaru, w rozwoju podstawowych sfer charakteryzujących region gminy Dominowo; rolnictwa i mikro przedsiębiorczości w tym wszelakich usług w eko i agro turystyce. Być może, w niedalekiej przyszłości także rozwój źródeł energii odnawialnej (farmy wiatrakowe, bio gazownie, geotermia, energia słoneczna, zbliżająca się moda na wykorzystanie energii alternatywnej w budownictwie mieszkaniowym - domy pasywne) spowoduje nie tylko wzrost gospodarczy ale nakreśli kierunek i wizję działania na przyszłość.

Rozwój przedsiębiorczości ma być alternatywą dla tych osób, które zechcą zrezygnować z dotychczasowych zajęć i przekwalifikować się. W trudnościach z pozyskaniem większych inwestorów trzeba liczyć na rozwój drobnej, rodzimej mikro przedsiębiorczości.

Rysunek 3. Schemat strategii wsi Zberki

5.2. Opis projektów uwzględniających finansowanie w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)

Aby zrealizować **cel strategiczny 1** „Odnowa i rozwój wsi” Gmina może wystąpić o dofinansowanie w ramach ubiegania się o środki w celu wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Projekty realizują zakładane we wspomnianym programie cele i mieszczą się w zdefiniowanym zakresie wsparcia.

5.2.1 Planowane projekty w ramach celu strategicznego 1

- 1). Ogrodzenie terenu oraz budowa i wyposażenie miejsca rekreacji i wypoczynku przeznaczonego do użytku publicznego.
- 2). Pozyskanie i remont budynku świetlicy wiejskiej dla potrzeb mieszkańców wsi Zberki.
- 3). Urządzenie wiejskiego centrum kulturalno- społecznego.
- 4). Rekultywacja i zagospodarowanie (zarybienie) stawu jako atrakcja dla wędkarzy i wypoczynek dla wszystkich.

5.2.2 Uzasadnienie zadania nr 1

Ogrodzenie terenu oraz budowa i wyposażenie miejsca rekreacji i wypoczynku.

Dla mieszkańców wsi jednym z istotnych problemów jest niedostateczna liczba miejsc, gdzie dzieci, młodzież i dorośli mogą wspólnie i bezpiecznie spędzać wolny czas. Taki „azyl rekreacyjno - sportowy zintegruje nas. W dużej mierze spełni oczekiwania dzieci, młodzieży i dorosłych; będzie miejsce gdzie można pójść, spotkać się, porozmawiać, pograć w piłkę. To, co w tej chwili jest do dyspozycji dla zainteresowanych, to nie zagospodarowany plac (własność gminna), znajdujący się w skrajnie niebezpiecznym miejscu (z wszystkich czterech stron okrążony drogami: wojewódzką, powiatową, osiedlową).

Należy zauważyć, że opisywana inwestycja wpisuje się w realizację wizji sołectwa i może stanowić o nowym obliczu wsi. Jednocześnie inwestycja spełnia wymogi stawiane projektom w ramach podniesienie standardu życia i pracy na wsi oraz spełnia wymogi dla „inwestycji w zakresie modernizacji i wyposażenia obiektów, pełniących funkcje kulturalne, rekreacyjne i sportowe.

5.2.3 Zakres zadania

1). *Ogrodzenie terenu oraz budowa i wyposażenie miejsca rekreacji i wypoczynku.*

W zakres prac wchodzi:

- ogrodzenie terenu montaż ogrodzenia wg wymaganych norm
- podłączenie zasilania i montaż oświetlenia (1 lampa- standardowe oświetlenie obiektów użyteczności publicznej)
- nawierzchnia (wyrównanie terenu, utwardzenie i przygotowanie nawierzchni trawiastej)
- wymierzenie oraz wyznaczenie granic boiska (metraż niestandardowy)
- nadzór budowlany

5.2.4 Szacunkowy kosztorys zadania

1). *Ogrodzenie terenu oraz budowa i wyposażenie miejsca rekreacji i wypoczynku.*

Tabela 9 Kosztorys projektu

Elementy zadania	Cena netto w zł	%VAT	VAT	Cena brutto z zł
Ogrodzenie terenu (materiał)	30000	22	6600	36600
Montaż ogrodzenia	12000	22	2640	14640
Podłączenie zasilania- montaż oświetlenia	5000	22	1100	6100
Przygotowanie na- wierzchni	3000	22	660	3660
Nadzór budowlany	1500	22	330	1830
Razem	51500		11 330	62 830

5.2.5 Harmonogram zadania

1). *Ogrodzenie terenu oraz budowa i wyposażenie miejsca rekreacji i wypoczynku.*

Tabela 10 Harmonogram prac projektu.

Termin	Działanie
2012	Ogłoszenie przetargu
.2012	Roboty ziemne, trawa.
2012	Ogrodzenie terenu montaż paneli osłonowych i bramek
2012	Podłączenie zasilania i montaż oświetlenia

Ogrodzenie terenu oraz budowa i wyposażenie miejsca rekreacji i wypoczynku dla potrzeb mieszkańców wsi Zberki - koszt wg kosztorysu szacunkowego wynosi 62 830 zł, planowany termin realizacji 2012r.

5.3 Opis projektu uwzględniającego finansowanie w ramach Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego

Aby zrealizować **cel strategiczny 1** „Odnowa i rozwój wsi” Gmina może wystąpić o dofinansowanie w Konkursie „Pięknieje wielkopolska wieś” w ramach Programu „Wielkopolska Odnowa Wsi”. Projekt realizuje zakładane we wspomnianym programie cele i mieści się w zdefiniowanym zakresie wsparcia.

5.3.1 Planowany projekt w ramach celu strategicznego 1

W Zberkach ludziska wypoczywają, rybka pluszczy - rekultywacja i zagospodarowanie stawu jako atrakcja dla wędkarzy i wypoczynek dla wszystkich.

5.3.2 Uzasadnienie zadania nr 4

W Zberkach ludziska wypoczywają, rybka pluszczy - rekultywacja i zagospodarowanie stawu jako atrakcja dla wędkarzy i wypoczynek dla wszystkich.

Jednym z istotnych problemów jest degradacja środowiska przyrodniczego także wodnego w naszej miejscowości. Mamy wspaniałego, ponad 80-letniego świadka naszej codziennej rzeczywistości. Na dzień dzisiejszy staw jest zarośnięty i zaśmiecony. Przez staw przepływa rów. Zbyt duże ilości mułu powodują zastój wody i podtopienia, tworzy się bagno. Jest to wątpliwa wizytówka Zberki i nikomu nie służy. Nie taką rolę powinien pełnić. Chcemy zadbać o przyrodniczą spuściznę po przodkach. Z powodzeniem miejsce to można przekształcić w uroczy zakątek gdzie wszyscy będziemy mogli wypocząć „nad wodą”. Niejako przywrócić do stanu pierwotnego (czysta woda, ryby, drzewostan, zieleń, plaża, pomost). Poprawimy jakość otoczenia i zwiększymy atrakcyjność tego miejsca.. Należy zauważyć, że opisywana inwestycja wpisuje się w realizację wizji sołectwa i może stanowić o nowym obliczu wsi. Jednocześnie inwestycja spełnia wymogi zakresu operacji konkursu „Pięknieje wielkopolska wieś” w ramach Wielkopolskiej Odnowy Wsi.

5.3.3 Zakres zadania nr.4

W Zberkach ludziska wypoczywają, rybka pluszczy - rekultywacja i zagospodarowanie stawu jako atrakcja dla wędkarzy i wypoczynek dla wszystkich.

W zakres prac wchodzi:

I ETAP

- Przygotowanie pełnej, wymaganej prawem i zasadami konkursu dokumentacji.

II ETAP

- Wykarczowanie zbędnych krzewów i haszczy, obcięcie gałęzi, uporządkowanie i przygotowanie terenu wokół stawu do dalszych działań
- Wyczyszczenie, odmulenie zbiornika o wielkości ok.1416m², wbudowanie urobku w skarpy tuż przy lustrze wody, zagospodarowanie zbędnej części urobku
- Budowa i instalacja pomostu i miernika poziomu wody
- Budowa mini plaży przy linii brzegowej na długości 35-50m.
- Zakup i instalacja akcesoriów: ławki, kosze na śmieci, tablice ostrzegawcze
- Zakup narybku

5.3.4 Szacunkowy kosztorys zadania nr 4

W Zberkach ludziska wypoczywają, rybka pluszczy - rekultywacja i zagospodarowanie stawu jako atrakcja dla wędkarzy i wypoczynek dla wszystkich.

ETAP I – przygotowanie dokumentacji – 5 000zł.

II ETAP- realizacja projektu

Tabela 11 Kosztorys projektu

Elementy zadania	Cena netto w zł	%VAT	VAT zł	Cena brutto z zł
Wykarczowanie krzewów, przygotowanie terenu do dalszych działań	3000	23	690	3690

Wyczyszczenie stawu, wbudowanie skarpy, zagospodarowanie reszty urobku	28 000	23	6440	34 440
pomost i miernik	6500	23	1495	7995
Mini plaża	3500	23	805	4305
akcesoria	1900	23	437	2337
zakup narybku	435	23	100	535
Razem	43335		9967	53302

5.3.5 Harmonogram zadania nr 4

W Zberkach ludziska wypoczywają, rybka pluszczy - rekultywacja i zagospodarowanie stawu jako atrakcja dla wędkarzy i wypoczynek dla wszystkich.

Tabela 12 Harmonogram prac projektu

Terminy	Działanie
15.07 30.09.2011	I etap. - Przygotowanie dokumentacji prawnej
Do 01.09.2012	II etap
	Uporządkowanie i przygotowanie terenu, oczyszczenie zbiornika wbudowanie skarp, budowa pomostu. Wzbogacenie fauny-narybek.
	Nawiezenie żwiru-budowa mini plaży, instalacja akcesoriów.

6. Zgodność Planu Odnowy Miejscowości ze Strategią Gminy oraz Planem Rozwoju Lokalnego

W 2003 roku Urząd Gminy podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania strategii rozwoju. Po wielu spotkaniach warsztatowych oraz dyskusjach w zespołach problemowych, powstały konkretne rekomendacje, dotyczące rozwoju Gminy w latach 2004-2013, które bazowały na istniejących, rzeczywistych uwarunkowaniach zewnętrznych i wewnętrznych.

W rezultacie przeprowadzonych warsztatów strategicznych z szerokim udziałem pracowników Urzędu Gminy i jednostek podległych, radnych, szefów wielu innych instytucji i przedsiębiorstw, sformułowano strategiczne obszary i cele rozwoju Gminy Dominowo:

Drzewo celów wygląda następująco:

1. Ochrona środowiska:

Gospodarka odpadami

Ochrona przyrody i krajobrazu

Ochrona powietrza

2. Rozwój turystyki

3. Odnowa i zachowanie dziedzictwa narodowego

4. Rozwój rolnictwa

5. Infrastruktura techniczna:

Infrastruktura drogowa

Infrastruktura sanitarna

Infrastruktura energetyczna

Rozwój społeczeństwa informacyjnego

6. Edukacja

7. Bezrobocie

8. Rozwój przedsiębiorczości

9. Monitoring.

7. Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości

Plan Odnowy Miejscowości jest realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej, a także o środki wsparcia zawarte w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia. Korzystanie ze środków własnych, jak i środków unijnych wymusza konieczność sprostania wielu wymogom formalnym.

7.1 Instytucja Zarządzająca Planem

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Planu będą pełnili pracownicy Urzędu Gminy, w skład którego wejdą:

- Wójt Gminy lub Zastępca Wójta Gminy
- Skarbnik Gminy.

Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje między innymi:

- ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji Planu
- zapewnienie zgodności realizacji Planu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych
 - zbieranie danych finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu

7.2 Instytucja wdrażająca Plan

Urząd Gminy w Dominowie jako instytucja wdrażająca Plan jest odpowiedzialny za:

- kreowanie, przyjmowanie i składanie wniosków aplikacyjnych od instytucji podległych – beneficjentów pomocy (mieszkańców wsi Zberki)
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami i z zapisami w strategii

- realizacje inwestycji i zadań wynikających z Planu
- ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

Najważniejszym elementem wdrażania Planu są inspiracje i inicjatywy oddolne mieszkańców sołectwa, rady sołeckiej oraz grup formalnych i nieformalnych działających na rzecz podwyższenia standardu życia na wsi. Realizacja planowanych zamierzeń jest możliwa przy ścisłej współpracy z Radą Gminy i Urzędem Gminy w Dominowie.

8. Monitorowanie, aktualizacja i komunikacja społeczna.

8.1 System monitorowania Planu

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Planu posiada Rada Gminy. Współpracuje ona z Instytucją Zarządzającą oraz z Radą Sołecką. Jej główną rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w Planie, oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości.

8.2 Sposoby oceny i aktualizacji Planu

Skuteczność Planu będzie poddawana bieżącej ocenie. Z procesem oceny będzie powiązana aktualizacja Planu – wykonana w miarę potrzeby. Propozycje nowych zadań będą mogły być zgłaszane przez Radę Sołecką, Wójta, bądź radnych. Będą one, podobnie jak pierwotna wersja Planu, zatwierdzane najpierw przez Radę Sołecką, a następnie przez Radę Gminy.

5.5.3 Public Relations Planu Odnowy Miejscowości

Zadaniem działań informacyjnych i promocyjnych jest:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów, służących rozwojowi regionalnemu dla wszystkich grup docelowych z terenu Sołectwa,
- zapewnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach,
- zapewnienie bieżącego informowania opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie Gminy i Sołectwa

6. SPIS TABEL

Tabela 1 Struktura wykształcenia Zberki stan 31.12.2006.....	27
Tabela 2 Struktura wykształcenia Zberki stan 31.12.2010.....	27
Tabela 3 Struktura zatrudnienia – Zberki grudzień 2008	28
Tabela 4 Struktura zatrudnienia – Zberki maj 2011	28
Tabela 5 Ocena zasobów miejscowości	41
Tabela 6 Opis miejscowości Zberki.....	43
Tabela 7 Analiza SWOT miejscowości Zberki.....	44
Tabela 8 Wizja stanu docelowego miejscowości Zberki.....	45
Tabela 9 Kosztorys projektu.....	52
Tabela 10 Harmonogram projektu.....	53
Tabela 11 Kosztorys projektu nr 4.....	55
Tabela 12 Harmonogram prac projektu nr 4.....	56

7. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Dominowo.....	8
Rysunek 2. Położenie wsi Zberki.....	9
Rysunek 5.1. Schemat strategii wsi Zberki	50

Przewodniczący Rady
Krzysztof Rusak
Krzysztof Rusak

